

Charakter časové aktivity ovcí a koz na druhově pestrých stepních trávnících

Časová aktivita a vliv pastvy na trávník a proměnné prostředí byly sledovány u ovcí a koz pasoucích se na druhově bohatém stepním trávníku na jižní Moravě ohroženém šířením křovin a dominantních trav. Pastva, přežvykování, odpočinek a další aktivity (lízání soli, sociální chování, procházení se) byly zaznamenávány, spolu s topografickou pozicí v ohradě, která byla zjišťována během 5 minutových intervalů během 14 hodin denního světla. Čas strávený pastvou, přežvykováním a odpočinkem na stepních trávnících byl u ovcí a koz podobný a víceméně odpovídal ostatním typům pastvin. Nebyl zaznamenán rozdíl v reakci na dostupnost jednotlivých funkčních typů rostlin. U obou druhů byl zjištěn pozitivní vztah mezi celkovou pastervní dobou a dostupností biomasy trav a negativní vztah mezi celkovou pastervní dobou a biomasou bylin. Celková pastervní doba nebyla závislá na dostupnosti dřevin. Kozy strávily méně času procházením, což může značit, že byly méně vybíravé při pastvě než ovce. Kozy projevovaly více sociálních vztahů, přestože ovce udržovaly tělesný a vizuální kontakt s ostatními jedinci a obecně měly mezi jedinci kratší rozestupy.

Využitelné výstupy:

Časová aktivita a vliv pastvy na trávník a proměnné prostředí byly sledovány u ovcí a koz pasoucích na druhově bohatém stepním trávníku na jižní Moravě ohroženém šířením křovin a dominantních trav. Pastva byla prováděna rotačním systémem po dobu 14 týdnů v roce 2008 60 bahnicemi a 20 kozami. Bylo sledováno 12 bahnic a 4 kozy. Pastva, přežvykování, odpočinek a další aktivity (lízání soli, sociální chování, procházení se) byly zaznamenávány spolu s topografickou pozicí v ohradě, která byla zjišťována během 5 minutových intervalů během 14 hodin denního světla. Čas strávený pastvou, přežvykováním a odpočinkem na stepních trávnících byl u ovcí a koz podobný a víceméně odpovídal ostatním typům pastvin. Podobnost v celkové charakteristice pastvy mezi ovci a kozami, odráží rovněž podobnost v charakteru přežvykování a odpočinku a značí, že mají ovce a kozy na stepních trávnících podobné biorytmy. Chování se lišilo pouze v některých ohradách. V ohradách 2 a 13 strávily kozy nejvíce času pastvou při zachování průměrného času na přežvykování a na úkor odpočinku. To značí, že aktivity byly ovlivněny nejen potravní nabídkou s vysokým zastoupením trav v ohradách, ale také dalšími faktory, jmenovitě svahem. Svahy mohou sloužit jako obohacení prostředí a zvýšit využití ohrady. V charakteru pastvy nebyla zaznamenána sezónní dynamika, pravděpodobně z důvodu započítání pastvy pozdě v sezóně, kdy byly rostliny již v pozdní fenologické fázi. Rovněž nebyl zaznamenán rozdíl v reakci na dostupnost jednotlivých funkčních typů rostlin. U obou druhů byl zjištěn pozitivní vztah mezi celkovou pastervní dobou a dostupností biomasy trav a negativní vztah mezi celkovou pastervní dobou a biomasou bylin. Celková pastervní doba nebyla závislá na dostupnosti dřevin. Rozdíl mezi chováním ovcí a koz se projevoval především v dalších aktivitách. Kozy využívaly lizy obsahující sůl a mikroprvky častěji než ovce. To značí, že kozy konzumovaly potravu nižší kvality než ovce a měly tudíž větší potřebu živin nebo mikroprvků. Kozy strávily méně času procházením, což může značit, že byly méně vybíravé při pastvě než ovce. Kozy projevovaly více sociálních vztahů, přestože ovce udržovaly tělesný a vizuální kontakt s ostatními jedinci a obecně měly kratší rozestupy mezi jedinci. To může být patrně vysvětleno evolučním vývinem kompetice v potravě, zejména, co se týká okusovaných stromů a keřů, které jsou obvykle více rozptýleny, než ostatní rostliny. Ovce i kozy trávily více času na vrcholu svahu a v jeho střední části než při úpatí. To může pomoci při včasném spatření predátora a usnadnění úniku. Pastva ovcí a koz na druhově bohatém stepním trávníku se nelišila v jejich hlavních aktivitách. Oba druhy reagovaly na dostupné funkční typy rostlin v porostu a další proměnné prostředí, což je nutné vzít v potaz pro účinnou pastvu.

Zdroj: Pokorná P., Hejcmanová P., Hejcman M., Pavlů V. 2013: Activity time budget patterns of sheep and goats co-grazing on semi-natural species-rich dry grassland. *Czech Journal of Animal Science* 58 (5): 208-216.

Zadal: Jiří Pokorný

URL zdroje: <http://www.forumochranyprirody.cz/charakter-casove-aktivity-ovci-koz-na-druhove-pestrych-stepnich-travnicich>